

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 10/2019-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou HRADSKÝ s. r. o., Dostojevského rad 1, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Peter Hradský, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2009 a jeho oznámením č. k. 17 C 4/2009-191 z 10. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. decembra 2018 elektronicky a 21. decembra 2018 poštou sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), správca konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „navrhovateľ“ alebo „úpadca“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených práv postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2009 a jeho oznámením č. k. 17 C 4/2009-191 z 10. októbra 2018, ktorým by napadnuté oznámenie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ zároveň požiadal o priznanie náhrady trov konania.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 17 C 4/2009-136 zo 6. septembra 2012 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. októbra 2012) zastavil konanie v právnej veci obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorým sa proti Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky domáhala zaplatenia sumy 1 552 007,40 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci (v bližšie neoznačenom konaní), keďže „*navrhovateľ nepodal návrh na začatie konania po uplynutí troch mesiacov od prerušenia konania neurobil tak ani následne do jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o prerušení konania (§ 111 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku)*“.

3. Nezávisle na tomto konaní Okresný súd Bratislava I uznesením sp. zn. 2 K 25/2011 z 10. októbra 2012 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. januára 2013 a vykonateľnosť 17. októbra 2012) vyhlásil konkurz na majetok úpadcu, ustanovil sťažovateľa do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu, vyzval veriteľov úpadcu, aby

v lehote 45 dní odo dňa vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky, a uložil sťažovateľovi povinnosť bez zbytočného odkladu informovať o vyhlásení konkurzu známym veriteľom úpadcu, ktorí majú trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v iných členských štátoch Európskej únie ako v Slovenskej republike v súlade s čl. 40 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní, ako aj povinnosť vypracovať a predložiť Okresnému súdu Bratislava I v ním určených lehotách podrobné písomné správy o stave zisťovania a zabezpečovania majetku úpadcu a vykonaných úkonoch.

4. Sťažovateľ tvrdiac, že je účastníkom konania, listom z 1. októbra 2018 požiadal okresný súd o doručenie uznesenia č. k. 17 C 4/2009-136 zo 6. septembra 2012, ako aj o to, aby v zmysle § 47 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) pokračoval v konaní vedenom týmto súdom pod sp. zn. 17 C 4/2009. Sťažovateľ vo svojej žiadosti poukázal na to, že v čase vydania a doručovania predmetného uznesenia okresného súdu navrhovateľka nemala obsadený štatutárny orgán, keďže predsedovi predstavenstva ■■■ výkon funkcie zanikol, pričom *„ešte nebol vyhlásený konkurz, a teda v mene spoločnosti... nemohol konať... ako správca úpadcu“*.

5. Okresný súd listom č. k. 17 C 4/2009-191 z 10. októbra 2018 sťažovateľovi oznámil, že postup okresného súdu pri doručovaní uznesenia č. k. 17 C 4/2009-136 zo 6. septembra 2012 bol správny a nevidí žiadny právny dôvod k jeho opätovnému doručovaniu. V tejto súvislosti konštatoval, že na pojednávaní konanom 7. decembra 2010 ■■■ (predseda predstavenstva, ktorý za navrhovateľku koná a podpisuje samostatne) oznámil, že sa v apríli 2010 vzdal funkcie predsedu predstavenstva. Uvedené tvrdenie ■■■ okresný súd nepovažoval za postačujúce, pretože do rozhodnutia okresného súdu o zastavení konania nebolo riadne preukázané. Okresný súd dopytom na Okresnom súde Bratislava I – obchodnom registri zistil, že k 13. decembru 2010 nebol podaný žiaden návrh na vykonanie zmien u navrhovateľky. V čase doručovania predmetného uznesenia bola navrhovateľka riadne zapísaná v obchodnom registri a ■■■ naďalej vystupoval ako jej štatutárny orgán. Tento stav zostal nezmenený dosiaľ. Čo sa týka konania pred súdom,

je potrebné aplikovať § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak. Súd v občianskom súdnom konaní doručuje písomnosti na adresu obchodnej spoločnosti na adresu jej sídla a nie k rukám jej štatutárneho zástupcu. Ak sa aj štatutárny zástupca vzdal svojej funkcie, bol v zmysle § 135a Obchodného zákonníka povinný konať s odbornou starostlivosťou a zabezpečiť osoby, ktoré budú preberať písomnosti spoločnosti v záujme predchádzania prípadným škodám.

6. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že okresný súd „mal ustanoviť žalobcovi opatrovníka a nie zastaviť za danej situácie konanie. Postupom súdu sa odňala žalobcovi možnosť konať pred súdom. Súd mal pritom v dobe po prerušení konania vedomosť o tom, že sťažovateľ bol ustanovený za predbežného správcu žalobcu a že voči žalobcovi sa vedie konkurzné konanie. Preto mohol ako opatrovníka ustanoviť predbežného správcu. Sťažovateľ podotýka, že z dôvodu zložitej procesnej situácie v konkurznom konaní bol samotný konkurz vyhlásený až v čase po zastavení konania, a teda ako správca nemohol využiť svoje oprávnenie a priamo vstúpiť do konania v pozícii žalobcu... Popísané porušenia zákonom stanovených povinností súdu dosiahli takú intenzitu, že vo svojom dôsledku viedli k porušeniu základných práva sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva domáhať sa náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci podľa § 46 ods. 3 ústavy... Všeobecný súd sa napokon dopustil aj porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to tým, že v etape od vydania uznesenia o zastavení konania zo 6. 9. 2012, ktorého doručenie však nebolo vykonané právne účinne (a to pre neustanovenie opatrovníka žalobcovi a nesplnenie podmienok na nastanie fikcie doručenia), nevykonal v prebiehajúcom konaní žiaden úkon.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

9. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa (správcu konkurznej podstaty úpadcu) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 4/2009 a jeho oznámením č. k. 17 C 4/2009-191 z 10. októbra 2018 (bod 5) odôvodnená tým, že navrhovateľovi, na ktorého bol po právoplatnom ukončení napadnutého konania vyhlásený konkurz, neustanovil opatrovníka, čím mu odňal možnosť konať pred súdom (bod 6).

10. Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa § 51 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníci konania sú sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje.

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá síce namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, avšak nie svojich (I. ÚS 56/98). Sťažnosti, v ktorých sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní odmietne ako podané osobami zjavne neoprávnenými (III. ÚS 41/00, I. ÚS 43/98, II. ÚS 128/95). O návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. Za návrh podaný niekým zjavne neoprávneným preto možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 26/06).

13. Podľa § 90 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“, účinného do 30. júna 2016) účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje.

14. Podľa § 21 ods. 1 písm. a) OSP (účinného do 30. júna 2016) za právnickú osobu koná štatutárny orgán; ak štatutárny orgán tvorí viacero fyzických osôb, koná za právnickú osobu jeho predseda, prípadne jeho člen, ktorý tým bol poverený.

15. Podľa § 48 ods. 1 OSP (účinného do 30. júna 2016) písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti. Ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať, ostatné písomnosti ktorémukoľvek ich pracovníkovi, ktorý písomnosti prijme.

16. Podľa § 48 ods. 2 OSP (účinného do 30. júna 2016) ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie.

17. Podľa § 14 ods. 5 zákona o konkurze (účinného do 28. apríla 2015) začatie konkurzného konania má tieto účinky:

a) dlžník je povinný obmedziť výkon činnosti len na bežné právne úkony; ak dlžník poruší túto povinnosť, platnosť právneho úkonu tým nie je dotknutá, právnemu úkonu však možno v konkurze odporovať,

b) na majetok patriaci dlžníkovi nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú,

c) na majetok patriaci dlžníkovi nemožno pre záväzok dlžníka zabezpečený zabezpečovacím právom začať ani pokračovať vo výkone zabezpečovacieho práva; tento účinok sa nevzťahuje na výkon zabezpečovacieho práva vzťahujúceho sa na peňažné prostriedky, pohľadávky z účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, štátne dlhopisy, prevoditeľné cenné papiere alebo na pokračovanie vo výkone zabezpečovacieho práva dobrovoľnou dražbou podľa osobitného predpisu,

d) konanie o zrušení spoločnosti bez likvidácie sa prerušuje.

18. Podľa § 14 ods. 6 zákona o konkurze (účinného do 28. apríla 2015) ak tento zákon neustanovuje inak, účinky začatia konkurzného konania zanikajú vyhlásením

konkurzu alebo zverejnením uznesenia, ktorým sa konkurzné konanie končí, v Obchodnom vestníku.

19. Podľa § 47 ods. 1 zákona o konkurze ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi. Lehoty v týchto konaniach ustanovené alebo určené počas prerušenia týchto konaní neplynú. Na účastníkov konania, ktorí vystupujú na strane úpadcu, prerušenie konania pôsobí, len ak ide o nerozlučné spoločenstvo alebo o intervenciu.

20. Podľa § 47 ods. 4 zákona o konkurze v konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

21. Pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 4/2009 nemal postavenie účastníka konania, a teda nie je osobou oprávnenou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (podobne napr. II. ÚS 113/02, II. ÚS 205/04, III. ÚS 162/09, II. ÚS 564/2011, IV. ÚS 5/2012, I. ÚS 589/2014, III. ÚS 303/2014, IV. ÚS 271/2014 a iné).

22. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že kritériom aplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy (a rovnako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je materiálna povaha predmetu konania, predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. V posudzovanom prípade sťažovateľ namieta taký postup okresného súdu, v rámci ktorého bezprostredne nerozhodoval o právach ani povinnostiach sťažovateľa. Okrem toho sťažovateľ nesprávne vykladá ustanovenie § 47 ods. 4 zákona o konkurze (bod 4), pretože nezohľadnením ďalších (súvisiacich) ustanovení zákona o konkurze, popiera jeho účel a význam.

23. Keďže sťažnosť ústavnému súdu podala fyzická osoba, ktorá nie je aktívne legitimovaná na jej podanie, ústavný súd dospel k záveru, že ide o sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou a ako takú ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2019